
AB İLE ÇİN ARASINDA STATÜ ANLAŞMAZLIĞI

13.07.2016

12.07.2016

DW

AB'nin üst düzey temsilcileri AB ile Çin arasındaki ilişkileri geliştirmek üzere Pekin'de temaslarda bulunuyor. Ancak taraflar statü kavgası nedeniyle gergin.

Avrupa Birliği (AB) ile Çin Halk Cumhuriyeti'nin temsilcileri arasındaki zirve buluşmasında statü konusu öne çıkıyor. Çin ısrarla AB tarafından piyasa ekonomisi olarak tanınmak istiyor. Çin'e 15 yıl önce 2016'da piyasa ekonomisi olarak tanınma sözü veren AB ise bu konuda bölünmüş durumda.

Çin 11 Aralık 2001'de Dünya Ticaret Teşkilatı'na (WTO) katıldı. Ekonomi devi Çin'in dünya ticaret kurallarını kabul etmesi dünya ticareti açısından büyük kazanç sayılıyordu. Ancak teşkilat üyeliği Çin ve ticaret ortakları için iki tarafı keskin bıçak anlamına da geliyor. İthal mallarından alınan gümrük vergisinin önemli oranda düşürülmesi Çin şirketleri üzerinde baskı yarattı. Çin'in ticaret ortakları ise ucuz Çin mallarının istilasına uğramaktan çekiniyordu. Ticari anlaşmazlıklara meydan vermemek amacıyla üyelik görüşmeleri sırasında birtakım istisnai uygulamalara ve geçiş sürelerine yer verildi.

Üyelik anlaşmasının 15'inci maddesi Çin'i ilk 15 yıl piyasa ekonomisi statüsünün tanınmamasını öngörüyor. Bu madde Çin'in ticaret ortaklarına damping uygulayabilme ve Çin mallarından cezai gümrük vergisi alma imkanı tanıyor.

Komisyon'un ikilemi

Geçiş süresi yıl sonunda tamamlanacak. Çin o tarihe kadar piyasa ekonomisi' olduğunun tescil edilmesini istiyor. Pekin yönetimi bunun için pazarlığa gerek olmadığını ve 2017 yılına otomatikman bu statüyle gireceğini savunuyor. AB Komisyonu'nun raporu da bu görüşü onaylıyor. Ancak Avrupa Parlamentosu'nun (AP) devreye girmesiyle durum değişti. Avrupa milletvekilleri mayıs ayında, Avrupa'daki binlerce çelik işçisinin geleceğini etkileyeceği gerekçesiyle Çin'e piyasa ekonomisi statüsünün, dolayısıyla da ticari kolaylıklar tanınmasını reddettiler.

Ucuz Çin çeliği Avrupa şirketlerini zor durumda bıraktı. Çelik talebi azaldığı için Çin'deki çelik fabrikaları da sıkıntı çekiyor. Çin şirketleri üretim fazlasını dünya piyasasına sürüyor. Kapasite fazlasından kaynaklanan sorunları ortadan kaldırmakta kararlı görünen Pekin yönetimi aynı zamanda katı yapısal reformlar yüzünden yerli çelik üreticilerinin batmasını da istemiyor.

AB şimdi bir ikilemle karşı karşıya. Ya Avrupa Parlamentosu'nu ya da ticaret ortağı Çin'i kızdıracak.

Gerçi parlamentonun kararı bağlayıcı değil. Ancak AB Komisyonu, Brexit referandumundan sonra parlamento kararını hiçe saymak lüksüne sahip olmadığını biliyor. Aynı zamanda Komisyon'un Çin'e piyasa ekonomisi' statüsü tanıyıp ticari kolaylıklar sağlayabilmesi için de AP'nin onayına ihtiyacı olacak.

AB'nin Çin'in talebini reddetmesinin karşılıksız kalmayacağı da kesin. Çin haber ajansı Şinhua, AP kararından sonra yayınladığı yorumda, "Avrupa iyice düşünmeden Çin'in piyasa ekonomisi' olup olmadığına karar vermesin" yorumu yer aldı.

Ticaret savaşı tehlikesi

Çin'in misillemesi öncelikle Avrupa otomotivciliğini derinden yaralayabilir. Alman markaları muazzam para kazanılan Çin pazarını kaybetmek istemiyor. Çin tarafı bunun böyle devam etmesinin şart olmadığını duyurmakla ticaret savaşının ilk sinyalinin vermişti.

Ticari anlaşmazlıktan Çin'in de önemli ölçüde etkileneceği kesin. AB bu ülkenin en büyük ticaret ortağı konumunda ve Çin şirketlerinin Avrupa'daki yatırımları ters yöndeki yatırımların bir katını buluyor.

Siyasette her zaman olduğu gibi yine bir orta yol bulunacak. Ancak zamanın daralmakta olduğu da unutulmamalı.

<http://www.dw.com/tr/ab-ile-%C3%A7in-aras%C4%B1nda-stat%C3%BC-anla%C5%9Fmazl%C4%B1%C4%9F%C4%B1/a-19394495>

Kaynak/Source: